

AVIZE

AUTORITATEA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA
DATELOR**Avizul Autorității Europene pentru Protecția Datelor privind propunerea de directivă a
Parlamentului European și a Consiliului privind contractele de credit pentru proprietățile
rezidențiale**

(2011/C 377/02)

AUTORITATEA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA DATELOR,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,
în special articolul 16,având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii
Europene, în special articolele 7 și 8,având în vedere Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și
a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția
persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu
caracter personal și libera circulație a acestor date ⁽¹⁾,având în vedere Regulamentul (CE) nr. 45/2001 al Parla-
mentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2000
privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea
datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele
comunitare și privind libera circulație a acestor date ⁽²⁾, în
special articolul 28 alineatul (2),

ADOPTĂ PREZENTUL AVIZ:

1. INTRODUCERE

1. La 31 martie 2011, Comisia a adoptat o propunere de
directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind
contractele de credit pentru proprietățile rezidențiale
(denumită în continuare „propunerea”).

1.1. Consultarea AEPD

2. Propunerea a fost transmisă Autorității Europene pentru
Protecția Datelor, de către Comisie, la 31 martie 2011.
AEPD înțelege această comunicare ca pe o solicitare de a
acorda consultanță instituțiilor și organelor comunitare
privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea
datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele
comunitare și privind libera circulație a acestor date,
conform celor prevăzute la articolul 28 alineatul (2) din
Regulamentul (CE) nr. 45/2001 din 18 decembrie 2000
[denumit în continuare „Regulamentul (CE) nr. 45/2001”].
Anterior ⁽³⁾, înainte de adoptarea propunerii, Comisia a

oferit AEPD posibilitatea de a formula observații neoficiale.
AEPD salută caracterul deschis al acestui proces, care a
contribuit la îmbunătățirea textului din punctul de vedere
al protecției datelor, într-o fază incipientă. O parte dintre
observațiile respective au fost luate în considerare în
propunere. AEPD salută includerea în preambulul
propunerii a unei trimiteri la această consultare.

1.2. Contextul general

3. În propunere, responsabilitatea în acordarea împrumu-
turilor este definită ca fiind preocuparea manifestată de
creditori și intermediari de a limita sumele împrumutate
la ceea ce își pot permite consumatorii și la ceea ce
corespunde nevoilor și situației acestora. Conceptul de
responsabilitate în luarea împrumutului presupune
furnizarea de către consumatori a unor informații relevante,
complete și corecte cu privire la situația lor financiară și
încurajarea acestora în direcția luării unor decizii în
cunoștință de cauză și cu efecte durabile.
4. Propunerea enumeră o serie de factori de care depind
decizia de a acorda un anumit credit ipotecar, alegerea de
către împrumutat a produsului ipotecar și capacitatea
acestuia de a rambursa împrumutul. Printre aceștia se
numără climatul economic, discrepanțele în materie de
informații, conflictele de interese, lacunele și necon-
cordanțele legislative, precum și alți factori cum sunt
cunoștințele financiare ale împrumutatului și structurile de
finanțare ipotecară. Din perspectiva propunerii, la baza
crizei financiare a stat comportamentul iresponsabil al
anumitor actori de pe piață, așadar împrumuturile irespon-
sabile reprezintă obiectivele ce trebuie vizate de inițiativa
legislativă pentru a evita repetarea crizei financiare.
5. Prin urmare, propunerea introduce cerințe prudențiale și de
supraveghere pentru împrumutători, precum și obligații și
drepturi pentru împrumutați, cu scopul de a institui un
cadru juridic clar, care să protejeze piața ipotecară din UE
de efectele distructive suportate în perioada crizei
financiare.

1.3. Relația cu regimul de protecție a datelor din UE

6. Propunerea implică un număr limitat de activități care
prezintă relevanță pentru regimul de protecție a datelor

⁽¹⁾ JO L 281, 23.11.1995, p. 31 (denumită în continuare „Directiva
95/46/CE”).

⁽²⁾ JO L 8, 12.1.2001, p. 1.

⁽³⁾ În decembrie 2010.

din UE. Acestea sunt legate în principal de consultarea de către creditorii și intermediarii de credite a așa-numitei „baze de date privind creditele” în vederea evaluării bonității consumatorilor și de furnizarea de informații creditorilor și intermediarilor de credite de către consumatori.

7. AEPD constată cu satisfacție că în textul actual al propunerii au fost introduse trimiteri importante la normele relevante de protecție a datelor. Cu toate acestea, AEPD dorește să arate că sunt necesare câteva clarificări. Pe de o parte, propunerea nu ar trebui să introducă dispoziții prea detaliate cu privire la respectarea principiilor de protecție a datelor, aceasta fiind asigurată prin aplicabilitatea, în cazul oricăror operațiuni de prelucrare, a legilor naționale de punere în aplicare a Directivei 95/46/CE. Pe de altă parte, AEPD propune unele îmbunătățiri ale textului, menite să îl clarifice și să evite situația în care criteriile de care depinde dreptul de acces la baza de date privind creditele ar rămâne în sarcina legislației delegate.

2. ANALIZA PROPUNERII

2.1. Trimiterea la Directiva 95/46/CE și obligația de a evalua bonitatea consumatorilor

Considerentul 30

8. AEPD constată cu satisfacție faptul că propunerea a introdus trimiterea la Directiva 95/46/CE în preambulul textului directivei. Considerentul 30 prezintă aplicabilitatea generală a Directivei 95/46/CE în cazul activităților de prelucrare de date desfășurate în contextul evaluării bonității consumatorilor.
9. Totuși, pentru a reflecta faptul că orice operațiune de prelucrare de date trebuie să fie efectuată în conformitate cu normele de punere în aplicare și că diferitele legi naționale de punere în aplicare a acestei directive reprezintă reperate adecvate, propunerea ar putea introduce un articol general după cum urmează: „Orice prelucrare de date cu caracter personal realizată în temeiul prezentei directive se efectuează în conformitate cu legile naționale relevante de punere în aplicare a Directivei 95/46/CE”. Ca urmare a introducerii unui astfel de articol, referirile specifice la directivă de la articolul 15 alineatul (3) și articolul 16 alineatul (4) ar putea fi eliminate.

Articolul 14

10. Articolul 14 din propunere introduce obligația creditorilor de a efectua o evaluare amănunțită a bonității consumatorilor. Această evaluare trebuie să se bazeze pe anumite criterii precum veniturile, economiile, datoriile și alte angajamente financiare ale consumatorilor. Această obligație ar putea avea un impact semnificativ asupra vieții private a persoanelor care solicită credit, deoarece este posibil ca spectrul și cantitatea de informații la care creditorul poate avea acces să fie foarte extinse. Prin urmare, AEPD salută introducerea în text a unor precizări cu privire la limitarea solicitărilor creditorului, în sensul ca acesta să poată obține doar informațiile „necesare”. Articolul stabilește în termeni generali faptul că aceste informații pot fi obținute doar din „surse interne sau externe relevante”. AEPD salută referirea explicită la principiile necesității și proporționalității prevăzute la articolul 6 din Directiva 95/46/CE, dar

propune, totuși, să se precizeze într-un mod mai detaliat, în măsura în care acest lucru este posibil, din ce surse se pot obține informațiile.

2.2. Consultarea bazei de date privind creditele

11. Baza de date privind creditele este menționată pentru prima dată la considerentul 27, care subliniază utilitatea acesteia în contextul evaluării bonității și pe durata împrumutului. Considerentul mai precizează, de asemenea, faptul că, în temeiul Directivei 95/46/CE, consumatorii trebuie să fie informați în legătură cu consultarea bazei de date și să aibă dreptul de a accesa, rectifica, bloca sau șterge datele cuprinse în baza de date. Articolul 14 introduce obligații specifice pentru creditor în cazul unei eventuale respingeri a cererii de credit, în special atunci când motivul este legat de consultarea „bazei de date privind creditele”.
12. Articolul 16 cuprinde alte dispoziții generale care stabilesc criteriile „accesului la baza de date”. Articolul 16 este formulat în termeni foarte generali („Fiecare stat membru asigură accesul nediscriminatoriu al tuturor creditorilor la bazele de date utilizate în statul membru respectiv pentru evaluarea bonității [...] și pentru monitorizarea respectării de către consumatori a obligațiilor de plată [...]). Textul nu precizează dacă bazele de date trebuie să fie constituite într-un anumit mod, în vederea unor astfel de verificări ale bonității, cine răspunde de baza de date, ce tipuri de informații pot fi cuprinse în baza de date, ce presupune „monitorizarea” respectării obligațiilor consumatorilor etc. AEPD înțelege faptul că bazele de date privind creditele au structuri diferite și sunt constituite în cadre juridice diferite în diversele state membre, precum și faptul că o armonizare deplină a criteriilor menționate anterior ar depăși sfera de aplicare a directivei. Scopul propunerii este, însă, acela de a introduce condiții armonizate de acces la bazele de date, astfel încât, de exemplu, un creditor din Belgia să poată avea acces la istoricul de credit al unui consumator din Italia (chiar dacă bazele de date din Belgia și Italia ar fi diferite) în aceleași condiții ca și creditorii italieni, în cazul în care consumatorul solicită o ipotecă în Belgia. Detalii suplimentare privind criteriile de armonizare a accesului sunt precizate în acte delegate ale Comisiei [a se vedea articolul 16 alineatul (2)]. AEPD remarcă, de asemenea, referirea la Directiva 95/46/CE de la articolul 16 alineatul (4) (!).

13. AEPD și-a exprimat deja opinia că măsurile cu impact important asupra vieții private a cetățenilor nu trebuie prevăzute în acte delegate. Desigur, detaliile pot fi dezvoltate în astfel de acte legislative. Însă este necesar ca principalele implicații pentru cetățeni să fie clare și convenite în legislația adoptată pe baza procedurii legislative ordinare. Din perspectiva protecției datelor, AEPD este preocupată îndeosebi de aparenta contradicție între generalizarea posibilității de consultare de către (un număr încă neidentificabil de) operatori de credite a bazei de date în temeiul articolului 16 și obligația „minoră”, inclusă doar în considerentul 27, și anume aceea conform căreia „consumatorii trebuie să fie informați [...] în legătură cu consultarea bazei de date” și „trebuie să aibă acces la

(!) Articolul „nu aduce atingere aplicării Directivei 95/46/CE [...]”. A se vedea totuși punctul 9, la care se propune o modificare a acestui articol.

informații [...] pentru a putea rectifica, șterge sau bloca datele lor personale [...]”. În opinia AEPD, posibilitatea concretă de exercitare de către persoanele vizate a drepturilor pe care le au în temeiul Directivei 95/46/CE este legată de posibilitatea de identificare a eventualilor destinatari ai datelor cu caracter personal cuprinse în baza de date privind creditele. Prin urmare, eficacitatea trimiterii la drepturile prevăzute în Directiva 95/46/CE ar putea fi neutralizată de imposibilitatea persoanelor vizate de a identifica în mod clar și preventiv persoanele fizice sau juridice care pot avea acces la baza de date.

14. Prin urmare, AEPD propune unele modificări la textul directivei, în vederea corectării deficiențelor identificate în cele precizate anterior. Orice ⁽¹⁾ accesare a bazei de date trebuie să se supună următoarelor condiții, care trebuie introduse în textul articolului 16: (i) definirea criteriilor pe baza cărora creditorii sau intermediarii de credite pot avea acces la baza de date și, în special, clarificarea posibilității sau imposibilității creditorilor sau a intermediarilor de credite care au încheiat un contract cu un consumator sau cărora li se solicită de către consumator să întreprindă acțiuni în vederea încheierii unei relații contractuale cu acesta ⁽²⁾ de a avea acces la datele consumatorului respectiv; (ii) obligația de a comunica în prealabil consumatorului faptul că un anumit creditor sau intermediar de credite are intenția de a accesa datele acestuia cuprinse în baza de date; (iii) obligația de a informa în timp util consumatorul cu privire la drepturile pe care le are de a accesa, rectifica, bloca sau șterge datele cuprinse în baza de date în temeiul principiilor prevăzute în Directiva 95/46/CE.
15. Ca urmare a introducerii în text a acestor criterii și obligații generale, dispoziția specifică de la articolul 14 alineatul (2) litera (c) și cea de la considerentul 29, în legătură cu obligația de a aduce la cunoștința consumatorului accesarea bazei de date în cazul respingerii cererii de credit ar putea fi eliminate din text.

3. CONCLUZIE

16. AEPD salută includerea în propunere a unei trimeri specifice la Directiva 95/46/CE. Cu toate acestea, AEPD propune câteva modificări minore ale textului, în vederea clarificării aplicabilității principiilor de protecție a datelor în cazul operațiunilor de prelucrare vizate de propunere. În mod special:
- pentru o mai bună reflectare a faptului că legile naționale de punere în aplicare a Directivei 95/46/CE reprezintă reperate adecvate și pentru a sublinia faptul că orice operațiune de prelucrare de date trebuie efectuată în conformitate cu respectivele legi de punere în aplicare, AEPD propune introducerea unui nou articol cu o formulare specifică în acest sens. Acest lucru ar permite și eliminarea din textul propunerii a altor referiri la Directiva 95/46/CE;
 - textul propunerii ar putea preciza într-un mod mai detaliat sursele din care pot fi obținute informații referitoare la bonitatea consumatorilor;
 - textul propunerii trebuie să cuprindă definirea unor criterii privind posibilitatea de consultare a bazei de date, precum și obligația de a comunica persoanelor vizate care le sunt drepturile înaintea momentului accesării bazei de date, asigurându-le astfel posibilitatea concretă și efectivă de a exercita aceste drepturi.

Adoptat la Bruxelles, 25 iulie 2011.

Giovanni BUTTARELLI
Adjunctul Autorității Europene pentru Protecția
Datelor

⁽¹⁾ Se dorește ca prin acest termen să se înțeleagă accesarea de către orice creditor autorizat, în orice moment.

⁽²⁾ A se vedea articolul 7 litera (b) din Directiva 95/46/CE.